

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин

2 травня 2024 року

Веде засідання голова Комітету ЗАДОРЖНИЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, 11:00, у нас є кворум. Семеро членів комітету присутні, восьмеро. Засідання оголошую відкритим.

Сьогодні планується розглянути два законопроекти, які нам доручено опрацювати і подати висновки до головних комітетів. Також маємо розглянути одне питання в порядку контролю та заслухаємо спеціальну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, яка стосується виконання ним функцій національного превентивного механізму в 2023 році.

Порядок денний вам всім був надісланий. Якщо немає заперечень, переходимо до голосування щодо затвердження порядку денного сьогоднішнього засідання. Прошу голосувати.

ВЕРЕЩУК І.А. Дозвольте, пане голову, а де моє питання? Я готова до плану... стану виконання плану організації проекту Закону України про соціальний і правових захист.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це третє питання нашого комітету сьогоднішнього.

ВЕРЕЩУК І.А. В рамках доповіді Лубінця?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, доповідь Лубінця йде останньою.

ВЕРЕЩУК І.А. Бо ви не сказали, я тому налякалася, що мене немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не лякайтеся, ми вас *(Не чути)* Не лякайтеся...

ВЕРЕЩУК І.А. Гарзд. Добре. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу голосувати, шановні колеги.

Задорожний – за.

Юрій Анатолійович.

БОЙКО Ю.А За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пане Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за. Доброго дня!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Доброго дня!

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Ткаченко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Доброго дня! Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, рішення прийнято.

КОЗИР С.В. Андрію Вікторовичу, доброго дня! Козир – за.

КУЗНЕЦОВ О.О. Кузнєцов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... така кількість одразу.

Козир Сергій В'ячеславович – за.

Кузнєцов Олексій Олександрович – за.

10 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду законопроектів. Питання перше. Проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України (реєстраційний номер 11122 від 25 березня 24-го року, поданий Кабінетом Міністрів України). Головним комітетом з розгляду даного законопроекту визначено Комітет Верховної

Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів. Для представлення цього законопроекту ми запрошували на наше засідання представника Міністерства соціальної політики Кудін Валентину Анатоліївну.

Прошу до слова.

КУДІН В.А. Доброго дня! Шановний пане головуєчий, Андрію Вікторовичу, шановні народні депутати, до вашої уваги пропонується законопроект. Завдання цього законопроекту і мета законопроекту є визначити платника єдиного внеску, яким пропонується визначити Національну сервісну службу, яка здійснювала звітування про сплату єдиного внеску за осіб, які перебували і визначаються такими, що позбавлені були волі і є цивільними полоненими громадянами.

Також пропонується законопроектом уточнити, що єдиний внесок за полонених буде сплачуватися з дня позбавлення особистої свободи та протягом шести місяців після їх звільнення. Визначити, що сплата єдиного внеску проводиться лише за цивільних полонених громадян.

Для уточнення прокоментую, що ті полонені, які належать до військовослужбовців під час перебування у полоні вони отримують, їхні родини точніше отримують грошове забезпечення, із цього грошового забезпечення здійснюється сплата єдиного внеску, яка в подальшому зараховується до страхового стажу.

Реалізація акта буде здійснюватися в межах бюджетної програми, яка передбачається на пенсійну програму для Пенсійного фонду.

Орієнтовно за нашими розрахунками, це буде складати десь ... *(Не чути)* ... гривень для забезпечення фінансування і сплати єдиного внеску за 700 одержувачів виплати після звільнення із полону. Прошу народних депутатів підтримати нашу ініціативу.

Дякую. Якщо є запитання я надам відповіді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам дуже.

Шановні колеги, станом на сьогодні маємо наступні висновки щодо цього законопроекту.

ГНЕУ Апарату Верховної Ради України в цілому підтримує запропоновану законодавчу ініціативу, однак, висловлює до неї деякі зауваження.

Мінфін України, підтримує законопроект та зазначає, що врегулювання питання сплати єдиного внеску за осіб стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, дасть можливість включити періоди перебування в полоні до страхового стажу та забезпечити належний соціальний захист таких осіб. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини підтримує законопроект. Шановні колеги, чи бажає хтось з цього приводу висловитись? Дякую.

Колеги, без сумніву ми маємо зробити все від нас залежне аби особи стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи отримали від держави належний захист своїх прав.

Вважаю, що, якщо якась норма не працює або для її реалізації потрібно внести додаткові зміни до законодавства, то ми маємо робити це більш оперативно.

На жаль, незважаючи на те, що даний законопроект спрямований на виконання положень нашого профільного закону та стосується предметів відання нашого комітету в Апараті Верховної Ради України вирішили інакше і взагалі спочатку не розписали на нас цей проект закону.

Фактично ми випадково дізналися, що такий законопроект існує та був зареєстрований ще місяць тому. Тільки після втручання вдалося вирішити питання, щоб наш комітет був доданий в проходження цього проекту закону. Це нонсенс, звичайно, коли на комітет, який профільно займається правовим

забезпечення конкретних категорій осіб, не розписують зареєстровані законодавчі ініціативи, які стосуються його предметів відання. Звертаю увагу, що ми дуже оперативно, практично через тиждень після того як законопроект був на нас розписаний, розглядаємо його на нашому засіданні. В той же час дуже дивно, що уряду знадобилося півтора року, щоб виявити, що на виконання вимог Закону України "Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей" для сплати єдиного внеску за осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи, законодавством не визначено страхувальника. Швидкість реакції Кабінету Міністрів явно викликає запитання. Єдиний внесок за осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи, вже півтора року як мав би сплачуватись.

Вважаю неприпустимим затягування урядом строків розробки відповідних нормативно-правових актів та виконання прийнятих парламентом законів.

До питання реалізації урядом положень Закону України "Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей" ми, до речі, ще повернемося під час розгляду третього питання.

В цілому, підтримуючи дану законодавчу ініціативу, у мене є єдине зауваження. Так пунктом 2 "Прикінцевих положень" законопроекту передбачається, що сплата єдиного внеску здійснюється за весь період позбавлення осіб особистої свободи та протягом 6 місяців після їх звільнення відповідно до рішення Комісії з питань встановлення факту позбавлення особи особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України.

Враховуючи, що комісія з відповідною назвою була утворена на підставі закону, який набрав чинності 19 листопада 2022 року, а до цього

моменту на підставі наказу Мінреінтеграції діяла міжвідомча комісія з іншою назвою, з метою забезпечення сплати єдиного внеску за весь період позбавлення особи особистої свободи, які в певні проміжки часу встановлювалися різними комісіями. Посилання в даному пункті саме на Комісію з питань встановлення факту позбавлення особи особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України вбачається недоцільним. Сподіваюся, це зауваження буде враховано головним комітетом.

Тож, колеги, якщо ніхто не заперечує, ставлю на голосування рішення комітету звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України (реєстраційний номер 11122 від 25 березня 24-го року), поданий Кабінетом Міністрів України, за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу. Прошу голосувати.

Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Анатолійович Бойко, дякую.

Руслан Олександрович Горбенко.

Пан Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Джемільєв – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслан Олександрович, ще раз, будь ласка.

ГОРБЕНКО Р.О. Горбенко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Сергій Вячеславович Козир.

КОЗИР С.В. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Ткаченко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлева.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам дуже.

Шановні колеги, 10 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду наступного законопроекту. Питання друге – проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо посилення захисту прав і свобод людини і громадянина під час примусового виконання рішень (реєстраційний номер 10389 від 03.01.2024 року), поданий Кабінетом Міністрів України. Головним комітетом з розгляду даного законопроекту визначено Комітет Верховної Ради України з питань правової політики. Для представлення цієї законодавчої ініціативи ми запрошували на наше засідання представника Міністерства юстиції України. Тож Банчук Олександр Анатолійович, заступник міністра юстиції, прошу до слова.

БАНЧУК О.А. Андрій Вікторович, колеги, доброго дня. Олександр Банчук, заступник міністра юстиції. Сподіваюсь, що мене чутно і видно. Дякую за запрошення.

І представляю вашій увазі урядовий законопроект під номером 10389, який стосується посилення захисту прав і свобод людини і громадянина під час примусового виконання судових рішень.

Суть законопроекту полягає в тому, що передбачено законопроектом внесення змін до чотирьох законодавчих актів, зокрема Закону "Про виконавче провадження", про органи і осіб, уповноважених на виконання судових рішень, а також до Сімейного кодексу. І законопроект спрямований на те, щоб вирішити окремі питання, які були виявлені, зокрема, наприклад, у щорічних доповідях Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, також іншими дослідженнями, які стосуються гендерної рівності, а також в практиці реалізації і виконання окремих судових рішень.

Найважливішими положеннями законопроекту є, зокрема, те, що ми, наприклад, передбачаємо і пропонуємо законодавцю врегулювати обов'язкову участь представників органів опіки і піклування у випадку виконання рішень за участю дітей. Тобто зараз цього положення немає, ми пропонуємо це врегулювати і передбачити, тому що йдеться про, з точки зору і факту виконання, і психологічно, і взагалі фактично найскладніших справ, які є у Державній виконавчій службі. Це, наприклад, встановлення побачень з дитиною з одним із батьків і усунення перешкод для побачення дитини з одним із батьків. І ми в цих провадженнях на рівні закону пропонуємо встановити, щоб також виконавцям державним при виконанні цих рішень допомагали представники органів опіки і піклування, і тому це передбачається.

Наступна річ, яка передбачається законопроектом, - це те, що наразі закон містить обмеження, що у випадку присудження Європейським судом з прав людини справедливої сатисфакції чи громадянину України чи юридичній особі українській у справах проти держави, чинне законодавство передбачає, що на депозитному відповідному рахунку кошти, які присуджені, які виплачуються з державного бюджету перебувають тільки протягом одного року. Ми пропонуємо змінити це, тому що є відповідне..., також звертає увагу Комітет Міністрів Ради Європи на цю проблему. Особливо це загострилась проблема в умовах воєнного стану, коли особи не встигають, які вже виграли, заявники, фактично їм присуджена компенсація, але вони протягом року з тих чи інших об'єктивних причин не встигають звернутися. І тому ми пропонуємо збільшити цей строк з одного року можливість зберігання коштів до 5 років. І це, ми вважаємо, що покращить становище відповідних заявників, які вже отримали рішення Європейського суду з прав людини.

Також наступний пункт – це те, що ми пропонуємо, наразі протягом дії правового режиму воєнного стану, був запроваджений за ініціативи

Міністерства юстиції в законодавство такий інститут я би так це назвав, умовно, як захищені від стягнення кошти на банківських рахунках. Але ці правила діють тільки протягом воєнного стану. Ми пропонуємо на постійній основі передбачити цей механізм. Цей механізм означає, що фізична особа, яка є боржником, і щодо якої є відповідні рішення суду про необхідність стягнення відповідних коштів може звернутися до державного виконавця для визначення одного рахунку і у випадку визначення цього одного рахунку в одній банківській установі вона матиме право протягом місяця на витрати з цього рахунку, але не більше ніж дві мінімальні заробітні плати. Відповідно це зараз з 1 квітня це 8 тисяч, тобто це 16 тисяч гривень. Тобто ці правила були запроваджені в 2022 році протягом кількох місяців після збройної агресії повномасштабної з боку Російської Федерації ми пропонуємо на постійній основі, ми побачили позитивний, скажемо, вплив на стан боржників, і це також в інтересах наших громадян, щоб запровадити на постійній основі ці правила.

І наступне, можливо, це крайнє, на чому я би хотів зупинитися, це те, що для того, щоб повноцінно запрацювало пред'явлення виконавчих документів, це виконавчих листів, до виконання в електронному вигляді потрібні технічні зміни, я би так, юридико-технічні зміни до Закону "Про виконавче провадження" і до Закону про органи і осіб, уповноважених на виконання рішень судів, для того, щоби привести у відповідність з новими редакціями Закону про електронний документообіг і відповідне регулювання щодо електронних документів.

Ми якраз в процесі зараз налагодження цієї системи щодо можливості не в паперовій формі пред'являти до виконання документи, а в електронному вигляді, в тому числі, я так сподіваюся, що за допомогою нашого застосування "Дія" і це також полегшить права і взагалі становище осіб, і пришвидшить процес виконання судових рішень.

Це основні положення, які передбачені законопроектом. Прошу підтримати нашу урядову ініціативу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Анатолійович.

Станом на сьогодні маємо наступні висновки щодо цього законопроекту. Комітет Верховної Ради України з питань молоді і спорту в своєму висновку зазначив, що члени комітету підтримують урядовий законопроект, та рекомендував Верховній Раді України прийняти його за основу. Комітет Верховної Ради України з питань бюджету прийняв рішення, що проект закону України не матиме впливу на показники бюджету. У разі прийняття відповідного закону він може набирати чинності відповідно до законодавства.

ГНЕУ, управління Апарату Верховної Ради України, висловлює до законопроекту точкові зауваження. Міністерство фінансів України підтримує законопроект та зазначає, що реалізація акта не потребуватиме витрат з державного та місцевих бюджетів. Міністерство юстиції України як основний його розробник, звісно, також підтримує проект закону.

Колеги, маю зазначити, що положення цього законопроекту, згідно з яким скасовується заборона, яка була встановлена на період дії воєнного стану на проведення планових та позапланових перевірок діяльності приватних виконавців є фактичним виконанням рекомендації Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, яку він надав Міністерству юстиції України у своїй щорічній доповіді за 22-й рік. Нагадаю, що зазначена щорічна доповідь Уповноваженого була розглянута парламентом і за результатами її розгляду Верховна Рада України прийняла постанову, зареєстровану членами нашого комітету.

Отож, шановні народні депутати, чи бажає хтось висловитися по цьому законопроекту? Дякую.

Шановні колеги, пропоную в нашому висновку звернути увагу головного комітету на наступне.

Перше. Законопроектом передбачається обов'язкова участь органу опіки та піклування при розгляді судом подань/заяв державних виконавців, поданих під час примусового виконання судових рішень за участі дитини. У зв'язку із зазначеним доцільно зауважити, що з аналізу положень статті 14 Закону України "Про виконавче провадження" дитина може бути учасником виконавчого провадження виключно як сторона цього провадження.

Відповідно до положень цього ж закону сторонами виконавчого провадження є стягувач і боржник. Таким чином, відповідно до законопроекту обов'язкова участь органу опіки та піклування забезпечуватиметься під час таких виконавчих проваджень, в яких діти виступатимуть виключно в ролі стягувача або боржника. Водночас варто зазначити, що в багатьох випадках діти не є безпосередньо стороною виконавчого провадження, однак таке провадження може впливати на їхні права (наприклад, при відібранні в примусовому порядку житла у їх батьків).

Враховуючи зазначене, участь органів опіки та піклування під час примусового виконання судових рішень є доцільною не лише у випадку, коли дитина є стороною виконавчого провадження, а й у випадку, коли таке провадження може негативно вплинути на права дитини.

Друге. Відповідно до положень законопроекту відсутність з поважних причин дитини під час виконання рішення про встановлення побачення з дитиною або рішення про усунення перешкод побаченню з дитиною визнається обставиною, за якою виконавець може відкласти проведення виконавчих дій з власної ініціативи або за заявою стягувача чи боржника на строк до 10 робочих днів.

Враховуючи, що відповідну заяву може подавати, як стягувач так і боржник, які за замовчуванням перебувають у конфліктній ситуації, трактування ними поважності причин, може суттєво відрізнятись.

У зв'язку із зазначеним проектом закону доцільно уточнити, що саме мається на увазі під поняттям "поважні причини"?

Шановні колеги, хочу зазначити, що накладення арешту на кошти боржників, звісно, є вимушеним кроком держави, яка повинна реагувати на виконання громадянами певних зобов'язань. Водночас будь-яке обмеження повинні мати певну межу, адже накладення арешту на кошти боржників дуже часто призводить до того, що в таких громадян фактично не залишається жодних засобів для існування.

Встановлення можливості здійснювати видаткові операції на певну суму без умов є важливим показником того, що держава дотримується принципу гуманізму і законодавчого забезпечення мінімальних стандартів необхідних для життя дитини.

Також цей законопроект є важливим в контексті надання додаткових гарантій для забезпечення прав дитини під час примусового виконання рішення суду. Тому вважаю, що ми можемо підтримати цю законодавчу ініціативу, головний комітет належним чином доопрацює його до другого читання.

Тож колеги, якщо ніхто не заперечує ставлю на голосування наступне рішення комітету. Звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо посилення захисту прав і свобод людини і громадянина під час примусового виконання рішень (реєстраційний номер 10389 від 03.01.2024, поданий Кабінетом Міністрів України).

За наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Прошу голосувати

Задорожній – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Анатолійович, дякую.
Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Пан Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Джемільєв – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Сергій В'ячеславович Козир.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Ткаченко Максим – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.
Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосує – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. 11 осіб - за. Рішення прийнято.
Переходимо до розділу інші питання.

Питання третє. Про стан виконання Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України положень Закону України "Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей" . Це питання ми розглядаємо з вами рамках здійснення комітетом контрольної функції відповідно до Закону України "Про комітети Верховної Ради України".

Шановні колеги, Закон України "Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей", підготовка проекту якого в парламенті забезпечувалась нашим комітетом набрав

чинності 19 листопада 2022 року. Саме з цієї дати всі положення цього закону фактично мали б уже працювати. Однак, як ми вже сьогодні пересвідчилися, не все ще передбачено законом нині реалізується належним чином і це в той час, коли в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи має особливе значення.

Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України є основним виконавцем закону, тому що саме при цьому міністерстві функціонує комісія з питань встановлення факту позбавлення особи особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, яка наділена виключними повноваженням щодо встановлення відповідних фактів. Для того, щоб у шановних народних депутатів склалося певне бачення щодо роботи комісії, а також в цілому щодо роботи зазначеного міністерства у відповідному напрямку, ми направляли запит, з відповіддю на який ви мали змогу ознайомитися.

Пропоную побудувати нашу роботу наступним чином. Спочатку ми заслуховуємо Віце-прем'єр-міністра України – Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України пані Ірину Андріївну Верещук, а вже потім кожен з народних депутатів зможе задати чи поставити запитання.

Тож, Ірини Андріївна, прошу коротко зазначити, що міністерство розробило з моменту набрання чинності Закону України "Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей" і які проблеми на сьогоднішній день існують в контексті виконання положень зазначеного закону. Прошу вас до слова.

ВЕРЕЩУК І.А. Дякую, шановний пане голову, шановні народні депутати. Планом організації підготовки проектів актів та виконання інших завдань, необхідних для забезпечення реалізації Закону "Про соціальний і

правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей" визначено 17 завдань, з яких 8 завдань доручено виконати Мінреінтеграції.

Всі завдання виконано в повному обсязі у зв'язку із затвердженням Постанови Кабінету Міністрів №1281. Це, власне, та постанова, яка прийняла положення про комісію, про яку, пане голову, ви щойно згадувала. Я про комісію дещо пізніше скажу. Постанови Кабінету Міністрів №1210 "Деякі питання здійснення першочергових заходів із забезпечення соціального захисту звільнених осіб". Постанови Кабінету Міністрів №296, на цій постанові я би хотіла більш детально зупинитися, вона є дуже важливою. Розроблена разом з Координаційним штабом, з Уповноваженим з питань прав людини – дуже дякую за це, колеги – з міністерствами, прийнята 15.03 поточного року про затвердження порядку проведення відновлювальних, постізоляційних, реінтеграційних заходів, заходів з адаптації і підтримки супроводу осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України після їх звільнення. Відповідно до цієї постанови, зокрема, доручено МОЗ, Мінсоцполітики, Міноборони, МВС, СБУ, Управлінню державної охорони, Службі зовнішньої розвідки забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для виконання цієї постанови, протягом 3 місяців з дня набрання нею чинності. Ще є деякий час у зазначених органів, але за цією постановою Міноборони, МВС, СБУ і решта органів - визначаються центри для надання медичної, реабілітаційної та психологічної допомоги та проведення реінтеграційних заходів; МОЗ визначає заклади охорони здоров'я для надання медичної та психологічної допомоги звільненим цивільним особам; Мінсоцполітики визначає надавачів соціальних послуг для задоволення потреб звільнених осіб; Міноборони затверджуються єдині типові протоколи реінтеграційних заходів декомпресії, в тому числі постізоляційні.

Власне, постанова є, але ще на виконання цієї постанови зазначені органи своїх нормативно-правових актів не прийняли, тобто це процес, який ще лише триває. Лише тоді ми зможемо сказати, що закон виконується. Тобто рамкова постанова прийнята, постанови, які б регулювали конкретно, ми маємо на увазі МОЗ, Мінсоц, Міноборони, ще не прийняті.

Розуміючи це і враховуючи, що потрібно працювати системно над виконанням завдань, які покладені, власне, цим законом на Мінреінтеграції в тому числі, ми з травня минулого року маємо щотижневі засідання, на яких представники ЦОВВ, представники ОВА, представники Офісу Президента, народні депутати, за що їм теж велике дякую, збираються і вирішують проблемні питання, пов'язані, в тому числі, з цим законом. Тобто ми маємо реальну картину знизу, тобто на щотижневій основі щочетверга на 17 годину ми збираємось, де ОВА, де громадські організації ветеранські, де міжнародні організації, де вітчизняні організації, які надають допомогу, в тому числі особам звільненим з полону, доносять до нас реальну картину того, що відбувається з реалізацією цього закону. В тому числі і по комісії, яка є при Мінреінтеграції, в тому числі по координаційному штабу, який є і координується ГУР. В такий спосіб ми бачимо, що закон в цілому виконується. Не можна сказати, що він не виконується, але потребує системного контролю і координації. За цей час було проведено 35 засідань таких щочетвергових, надано 399 протокольних доручень, виконано 319 пунктів, що становить 80 відсотків. Щодо інших органів, які є виконавцями даного закону. У Мінсоц – п'ять завдань, у Міноборони – два завдання, і по одному завданню – у Мінекономіки і МОЗ. Власне, сьогодні, шановний пане головуєчий, шановні депутати, з п'яти завдань, власне три Мінсоц виконали, два це власне законопроект, який ви рекомендували до розгляду у Верховній Раді. Визнаю, що затягнули процес щодо єдиного соціального внеску. Ми давали не одне доручення. У нас тривала дискусія, хто буде вносити цей єдиний соціальний внесок. Мінсоц вважали, що це має робити

Мінреінтеграції, Мінреінтеграції разом з Мінфіном вважали, що це має робити Мінсоц.

Тому ваша критика щодо того, що уряд півтора року не зробив те, що мав зробити щодо єдиного соціального внеску приймається. І вважаю, що це дійсно задовго щодо розгляду таких важливих питань.

Тепер повернемося щодо роботи комісії. Вона теж є важливим елементом виконання, власне вказаного закону. Наша комісія на виконання Закону про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи відрегулювало своє положення, а також відповідними наказами було затверджено персональний склад комісії виходячи з положень закону. Ми на сьогодні маємо проведено з часу прийняття закону 11 засідань комісії, на яких розглянуто 5 тисяч 852 заяви щодо встановлення факту позбавлення, з них лєвова частка – це військовослужбовці – 5 тисяч 461 особа, якій встановлено відповідний факт, і 995 – це цивільні особи.

Протягом I кварталу лише цього року було проведено два засідання комісії і 1 тисячі 95 особам було встановлено факт позбавлення свободи. Деяко гірша ситуація з цивільними, дійсно, важко довести факт встановлення, факт перебування в полоні і 885... 210 цивільних осіб було надано такий статус і 20 відсотків відмов. Тобто ми бачимо, що є відмови. Якщо по військових все зрозуміло, ми отримуємо від МКЧХ підтвердження або з інших джерел, від координаційного штабу, є 55-а довідка Міністерства оборони, що підтверджує факт перебування в полоні, і ми можемо встановити, то по цивільних ситуація гірша. Протягом 22-го... 23-го, 24-го року здійснено виплат державних грошових допомог на суму майже мільярд гривень, тобто 880 мільйонів 300 тисяч гривень. Кошти є, це вважається пріоритетними видатками і цього року теж закладено відповідні кошти, більше пів мільярда закладено. Якщо буде не вистачати, ми домовилися, що

будуть внесені зміни до бюджету, і кошти на виплати цього року людям, які перебували, перебувають в полоні, будуть виплачені.

Якщо ми повернемося до Міноборони, до МОЗ і Мінекономіки, які залишилися у плані виконання, Міноборони виконало, у них було два завдання, це, власне, та згадана 55-а довідка, вони мали розробити постанову, вони зробили. Мінекономіки одне завдання по ваучерах для підтримки конкурентоспроможності осіб на ринку праці, вони зробили цю постанову і діє, ваучери, дійсно, є і в тому числі я особисто контролюю, щоби тепер ваучери надавалися тим, хто звільнений з полону. Тобто не тільки ми тепер контролюємо ВПО, і звільнені з полону. І ми бачимо як ця динаміка зростає. Тут важливо це зазначити. І МОЗ, одне завдання у них було, вони мали прийняти Постанову, яку прийняли, №1462 "Деякі питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я".

Відтак із 17-и завдань 15 виконано, два завдання Мінсоц, це, власне, по законопроекту по єдиному соціальному внеску. Це якщо коротко, колеги, моя доповідь завершена.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ірина Андріївна.

Думаю, що будемо, шановні колеги, переходити до запитань. Давайте, мабуть, я розпочну. Проаналізувавши лист, який ви нам надіслали до комітету, у мене сформувалась низка запитань. Давайте, перше, чи всі заяви виносяться на розгляд комісії, чи, можливо, вони спочатку проходять якесь попереднє опрацювання для винесення на засідання комісії? Адже враховуючи, що ненадання всіх документів, як зазначено у вашому листі, є підставою для прийняття комісією рішення про непідтвердження відповідного факту. Вбачається, що комісія все рівно розглядає ці випадки. Але чи може вона при відсутності повного пакету документів ухвалити позитивне рішення? Здається, що ні. Тоді виникає питання, для чого вона це

розглядає, якщо завчасно вже знає про відмову? Чому взагалі неповний пакет документів виноситься на розгляд комісії? Ваша думка з цього приводу, поясніть, будь ласка.

ВЕРЕЩУК І.А. Дякую.

Якщо дозволите, я дам слово Наталії Бабійчук. Я знаю відповідь, але нехай вона, вона практично займається комісією у нас в міністерстві, якщо дозволите.

Пані Наталія, будь ласка, коротко, чому ви берете на комісію неповні пакети? І якщо це так, якщо це має місце, з якою метою це робиться? Будь ласка.

БАБІЙЧУК Н.М. Доброго дня усім присутнім. Щодо пакету документів. У нас згідно закону передбачено, який пакет документів повинні подати військові і який пакет документів повинні подати цивільні. Якщо військові, це обов'язковий документ – довідка 55. Без цієї довідки і спорідненості рідних, ким вони являються військовому, якщо ці документи є, вони ідуть на комісію. Щодо цивільних, вони подають заяву на встановлення факту і всі документи, які людина збрала. Тобто є там витяг з ЄРДР, є пояснення, є, наприклад, підтвердження якихось органів навіть з тієї окупованої території, є ухвала суду окупованої території. Це ми все беремо і описуємо всі ці нюанси. Тобто ми на комісію даємо виключно документи, по цивільним будь-що вони надали. Ми беремо відразу всі документи по цивільним, а по військовим у нас обов'язкова вимога, щоб була довідочка 55-а. Ми інколи, якщо людина не може її отримати, ми навіть особисто допомагаємо це зробити, зв'язуємося з військовими частинами, Ірина Андріївна це контролює на своєму корштабі по ветеранах. І, крім того, Національне інформаційне бюро, яке діє у нас при міністерстві, ми скеровуємо інколи туди людей і вони звертаються із заявою у довільній

формі і вже ніби допомагають ці довідочки отримати. Недавно Ірина Андріївна готувала, готували ми разом листа на Міноборони і просили, щоб військові частини не затягували цей процес надання довідок, так як ми розуміємо, що людина, яка була в колонії, вона вразлива і треба допомогти як рідним, так і військовим самим.

ВЕРЕЩУК І.А. Дякую.

Отже, військові – проблем немає. Немає 55-ї довідки не йде на комісію, а цивільні, дійсно, беруть, що є. І виглядає так, що деколи документів недостатньо, щоб прийняти позитивне рішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Маю ще одне запитання з приводу прийняття... саме продовження попереднього питання. Як ви вважаєте, що є основною причиною ненадання особами неповного пакету документів? Можливо, виключний перелік документів, передбачений у законі, не є актуальним для всіх ситуацій, потрібно його актуалізувати шляхом внесення змін в законодавство.

ВЕРЕЩУК І.А. По військовим – це виключний перелік і його достатньо, не треба його актуалізувати. Це, дійсно, довідка, яка підтверджує, ми її намагаємося взяти, дійсно, помагати, допомогти людям. А по цивільним це проблема, тому що, як правило, цивільні не можуть довести факт перебування. Вони приводять свідків і, як правило, це один свідок, потім довідка від СБУ. У нас в комісію входить і представник СБУ. Ви розумієте, так? І ми свою позицію теж, як-то кажуть, співставляємо з СБУ позицією. Бо якщо вони категорично проти, я так розумію, за результатами голосування, як правило, людині відмовляють, я кажу як є. Тобто СБУ там є превалююча їхня думка і навіть громадські організації зважають на позицію

наших спецслужб. Якщо можна, Наталія, коротко тоді додайте, як це на практиці виглядає?

БАБІЙЧУК Н.М. Щодо цивільних, я займаюся цим напрямом, саме комісією, з вересня минулого року, можу сказати, що деяким цивільним просто інколи не вистачає інформації додаткової. І інколи люди просто пишуть нам таке пояснення, там буквально 3-4 речення, ну, як таке невідповідальне ставлення до того, що треба подати, розписати, щось зробити для того, щоб члени комісії, які присутні на самому засіданні комісії, змогли зробити такий висновок, як людина потрапила, дуже важливо, як людина звільнилася з полону. Тому що коли людина не розписує цих всіх обставин, комісії немає на що спертися.

У нас є громадські організації, які входять до складу комісії, у них також дуже багато інформації. СБУ також надає дуже багато інформації. Але коли людина не розписує всіх нюансів, то члени комісії не можуть зробити висновок якийсь. І ми дуже часто переносимо цих людей на іншу комісію, уже самі збираємо інформацію як СБУ, в тому числі і громадські організації. І якщо людина отримала відмову, наприклад, невстановлений факт, то це не є вироком, людина може додати ще якісь документи. У нас є такі випадки, коли вже з третього, з другого разу людині цей факт встановлюється. Бо людина, ми їй телефонуємо, кажемо, що в нас відмова, і людина надає додаткові дані. Інколи громадські організації наші, які в нас у комісії, вклинюються в цей процес.

ВЕРЕЩУК І.А. Я хочу додати щодо цивільних. Це, дійсно, проблема, бо часто звучить пропозиція, що давайте змусимо членів комісії описувати, тобто фіксувати свою, наприклад, свою позицію у разі незгоди. Умовно, проголосували проти, і громадські організації вимагають, щоб ми це прописали в законодавстві, щоб тиснути в такий спосіб, чи я не знаю, як це

правильно сказати, на комісію. Я не вбачаю це за довільним, тому що для того і створювали комісію, щоб отакі питання, які є чутливими, які є вразливими, обговорювати в широкому колі професіоналів, які мають право на своє рішення.

Я намагаюся не втручатися, я жодного разу не розповідала, якою є моя позиція. Комісія діє автономно, вони абсолютно незалежно приймають рішення. І я приймаю їхню позицію, якою б вона не була і як би не відносились. Ми намагаємося дійсно самі зібрати документи, як це було по Ягідному. Ви знаєте, там тортури були у людей, люди сиділи більше місяця у школі, деякі з них загинули.

Ми просто поїхали туди, дякую депутату Гривку і іншим, які допомогли зібрати, прямо сільською радою зібрали самі. Там було більше, скільки, 250 документів, так? Самі зібрали, всі хто були в школі, і всім їм масово дали їм статус і виплати. Тобто там, де ми можемо, ми допомагаємо, але якщо нема підстав, ну ми не можемо переконати комісію в протилежному.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ірино Андріївно. Дякую, Наталю.

Ще одне запитання є у мене з приводу прийняття комісією рішень про непідтвердження факту позбавлення особи особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України. В листі міністерства зазначається, що комісія приймає таке рішення у випадку, коли подається пакет документів щодо затримання особи окупаційними органами РФ, за скоєння адміністративних чи кримінальних правопорушень, за скоєння яких, згідно українського законодавства, також передбачена відповідальність.

Я розумію контекст цього питання, але мені не зовсім зрозуміло правове обґрунтування таких рішень. Повністю погоджуюся з тим, що в таких випадках держава не повинна виплачувати такій особі грошову допомогу.

Мені все ж таки здається, що це питання повинно бути якось врегульовано. Адже, по-перше, в законі не передбачено такої підстави для відмови. А, по-друге, де-факто, ми визнаємо дії окупаційних органів РФ, як законні.

Чи не вважаєте ви, що це питання потрібно вирішити шляхом внесення змін до законодавства? І якщо так, то можливо є якась бачення, як саме це зробити. Будь ласка.

ВЕРЕЩУК І.А. Дякую.

Якщо можна, Наталю, з практики.

БАБІЙЧУК Н.М. Відповідно до Женевських конвенцій, наскільки ми вивчали це питання, так, у нас бувають такі випадки, коли звертаються і по адміністративним, і по кримінальним справам, що на певний період затримували людей, окупаційна влада повинна забезпечувати правопорядок на тій території. А люди, які до нас звертаються, наприклад він вийшов з дому в комендантську годину і його там затримали на 2-3 дні і він стверджує, що він перебував у полоні.

Якщо Женевською конвенцією, на нашу думку і на думку представників комісії, людина порушує правопорядок на тій території, то вона порушила його і вона мала б його дотримуватися цього правопорядку, який там на цій...

ВЕРЕЩУК І.А. Питання не в цьому. Пане Андрію, можна ще раз. Це не про це. Пане Андрій, можна ще раз питання повторити, щоб я теж зловила суть?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власне по великому рахунку питання зводиться до цього, що ми де-факто визнаємо дії окупаційних органів РФ як законні. Це взагалі не може відбуватися в моєму розумінні.

ВЕРЕЩУК І.А. Нема різниці. Женевська конвенція читає, що вони здійснюють ефективний контроль чи не читає, ми не визнаємо жодної, крім окупації. Це окупація, але жодних їхніх дій, вони не є законними. Чи він вийшов в їхню комендантську годину, чи не в їхню нас це не цікавить, вони окупанти і ми не визнаємо. А суть в тому, що ми відмовляємо так у визнанні факту перебування в полоні у зв'язку з тим, що виявляється, що він порушив їхні правила перебування на цій території. Я правильно розумію?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так і є.

ВЕРЕЩУК І.А. Дійсно це треба врегулювати. Я дякую вам, я цього просто не акцентувала.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, дякую. Зрозуміло.

ВЕРЕЩУК І.А. Візьміть це, будь ласка, на контроль.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Останнє питання, я вже так поставлю, щодо житла, тимчасового проживання. У вашому листі зазначається про направлення вами лише 17.04, зазначається, 2024 року відповідного листа до Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України з проханням внести зміни до Постанови Кабінету Міністрів України № 422.

Поясніть, будь ласка, чому міністерство тільки через 1,5 року вирішило почати приводити у відповідність до закону підзаконний нормативно-правовий акт? Внести зміни до постанови – це не здійснити евакуацію в

районах ведення бойових дій, як мені здається. У міністерствах є відповідний персонал, який у комфортних умовах займається саме правовою роботою. Чому підзаконний акт досі не прийнято через 1,5 року з дня набрання чинності законом, адже вже сам цей факт є порушенням закону?

ВЕРЕЩУК І.А. Дякую. Приймається критика. Але у нас зараз розробляється стратегія, власне житлова стратегія. От є пан Максим зараз присутній, я йому дуже дякую, він є активним учасником наших щопонеділкових нарад щодо написання такої стратегії, де ми підняли весь пласт. Тобто не беремо тільки конкретно питання, яке зараз ми обговорюємо, бо розуміємо, що це точно не вирішення, ну, внесемо ми зміни. А немає фондів житла, які мали би бути громадами визначені і їм просто не будуть їх надавати.

І як визнаєте зараз Мінвідновлення готує зміни до Житлового кодексу, і ми це все хочемо зараз ув'язати. Наша стратегія на підставі постанови буде прийнята у червні поточного року і вже це питання буде включено в цю стратегію якби одним з пазлів. І тому ми так довго затягували, бо хотіли прийняти уже цілісний документ, який буде визначати кроки неточково, а більш комплексно. Але критика приймається, можна було швидше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Більше в мене коментарів з цього немає.

Олексій Олександрович Кузнєцов, ваше запитання, будь ласка.

КУЗНЄЦОВ О.О. Так, дякую. У мене є запитання. А в листі міністерства зазначається, що станом на сьогодні залишається здійснити 5 тисяч 570 виплат щорічної допомоги. Тобто вбачається, що 5570, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи, досі не отримали зазначену допомогу. У мене є запитання. За який період ця заборгованість? Чи мова йде про останній 23-й рік, чи ця заборгованість тягнеться роками? І

чи є у вас бачення, коли це все може бути виплачено? Адже, по суті, ми приходимо знову до висновку, що закон виконується неналежним чином.

Дякую.

ВЕРЕЩУК І.А. Дякую.

Я почну, а пані Наталія продовжить. Наша логіка така: всі, хто звільнені з полону, а ви бачите, подекуди звільнення є більше ніж сто осіб, тобто їх багато буває, деколи 150 і більше, мають негайно отримати свої кошти, бо часто в них їх немає взагалі і ми налаштовуємо всі сили комісії на отримання одноразової виплати за звільнення. Є ті, хто перебуває в полоні з 22-го року. Тобто 22-й, 23-й і 24-й і ми йдемо в порядку черговості. Тобто, якщо людина отримала за 22-й рік, то ми хочемо, щоб всі отримали за 22-й і переходимо до 23-го. Тому ми деколи, і оці 5 тисяч це є особи, які за 24-й ще не отримали. До нас уже звертаються, з січня місяця вони вже звернулися за 24-й, але у нас ще лишилися ті, хто у 23-му, хто перебуває. Тобто у нас немає таких, які не отримали нічого зовсім. Тобто звернулися, є встановлений факт, а вони не отримали, таких немає. Тобто хоча би одноразову допомогу отримали всі, а далі уже за кожен рік вони отримують чергову.

Наталю, продовжуйте, будь ласка.

БАБІЙЧУК Н.М. І, крім того, хочу додати до того, що сказала Ірина Андріївна, що ми ведемо облік, крім того, не тих осіб, не виключно тих, хто звернувся до Мінреінтеграції за цією виплатою, а, крім того, ми теоретично можемо зрозуміти, що люди, які встановили ми по ним факт, але вони не звернулися, але не сьогодні-завтра вони звернуться за цією виплатою, і ми повинні їх враховувати, враховувати і планувати якось наш бюджет на цей рік і на наступні.

І, крім того, є хлопці по попередніх постановках, по яких ми внесли зміни і зараз ми вже встановили їм періоди перебування в полоні, які також,

десь їх 1 тисячу 300, вони ще не звернулися до нас. І тобто ми теоретично розуміємо, що цим хлопцям ми повинні виплатити гроші і це від 2 до 3 щорічок як мінімум кожному.

ВЕРЕЩУК І.А. Тобто ці 5 тисяч – це ті, хто ще не звернулися, але звернуться, бо мають факт, рано чи пізно вони все одно звернуться, тому їх теж врахували. Отаких 1 тисячу 300.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ВЕРЕЩУК І.А. Дякую.

КУЗНЄЦОВ О.О. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Миколайович, будь ласка.

ТКАЧЕНКО М.М. Дякую, пане голову.

У мене два питання, якщо можна. Одне коротеньке саме по цьому, а друге загальне, але важливе. І поки Ірина Андріївна з нами, я міг би його в "Різному", але якщо Ірина Андріївна до "Різного" дочекається, тоді в "Різному". Але, мені здається, зараз я його також задам.

Пані Наталія, зараз до вас. А от цей відсоток відмов, про який ви кажете, комісії, от який більш-менш відсоток позитивних і негативних для людей рішень, це перше. І відповідно з цього і от якщо відмова, то що потім, тобто люди дозбирають документи і знову приходять чи... Який відсоток доводиться все-таки до кінця цих звернень, розумієте, а який відсоток не буде виплачений, тому що там немає зовсім там, наприклад, ніяких документів, які потрібні?

БАБІЙЧУК Н.М. Аналізували минулий рік, 2023, у нас по цивільних особах, по військових у нас відмов немає, по цивільних особах у нас 70 відсотків фактів встановлених, 30 – фактів не встановлених, 24-й рік уже ми вийшли, проаналізували, 80 відсотків фактів встановлених, 20 відсотків фактів не встановлені. Якщо брати відсотковий такий аналіз, в подальшому люди, коли отримують відмову, вони до нас звертаються знову, додають додаткові документи і ми заново виносимо їх на комісію. І є такі випадки, я просто для себе цю статистику не вела, в подальшому я вже врахую, буду вести її, хто повторно звернувся і скільки таких осіб. І як показує практика, з другого, з третього разу нам вдається встановити їм факт.

ВЕРЕЩУК І.А. Тобто люди можуть звертатись стільки разів, скільки вважають за потрібне, немає обмежень два чи три рази. Зібрали документи – знову звернулися.

ТКАЧЕНКО М.М. Да, дякую. Це дуже важливо.

Пане голово, якщо можна, все-таки задам питання загальні і буду пропонувати, може, я розумію, що зараз ніхто не відповість, ні Ірина Андріївна, ніхто інший на це питання на сто відсотків, буду просити, може, зібрати засідання колись наше і саме по цих питаннях поговорити. Що я маю на увазі? Ми знаємо з вами, що зараз велика обуреність людей ВПО по відміні, великої кількості людей, виплат на житло, ці 2-3 тисячі гривень, які на оренду житла, мається на увазі.

При цьому постійно люди говорять про те, що ми як держава, це дуже гарна історія від нас по підтримці наших людей, тому що вони всі залишаються для нас, безумовно, українцями, скільки б там окупація не була, наприклад, як в моєму Луганську вже 10 років, на жаль, всі вони залишаються для нас і по сьогоднішній день українцями. Що сьогодні ми як держава платимо людям на тій стороні, на тимчасово окупованій? Які гроші

туди витрачаються? Скільки платиться туди пенсій, скільки платиться туди виплат? Наприклад, я підключаюся до усіх телеграм-каналів, які є пов'язані, наприклад, з Луганщиною, і я бачу, що постійно ідуть виплати матерям–одиначкам на дітей, інші якісь виплати в Новопсков, в Старобільськ, в Станицю Луганську і так далі, і так далі. Люди, які тут живуть, які прийшли сюди, ще раз кажу, ми не ділимо людей, всі люди наші і всі вони українці, але ці люди тут з нами намагаються щось робити для нашої перемоги, ми у них забираємо кошти, в цей час ми платимо туди вже третій рік, а комусь і десятий рік, і ніякої верифікації нормальної, я так розумію, немає. От це питання воно дуже турбує суспільство і нам потрібно розібратися, ми, як Комітет, по-перше, по правам людини, по-друге, реінтеграція тимчасово-окупованих територій, нам в цьому дуже потрібно розібратися кожному з членів комітету і щоб ми могли чітко розуміти, які кошти держава сьогодні по яких програмах, якої кількості людей платить на тимчасово окуповані території.

Якщо можна давайте в цьому всі разом якось розберемося. Ірина Андріївна, вам прошу підготувати максимально всю цю інформацію. Я розумію, що велику кількість відповідей це повинна дати Мінсоцполітики, тому що в основному займаються цими виплатами. Але ви, як віце-прем'єр-міністр саме по реінтеграції, і ми як профільний комітет повинні знати, як-то кажуть, от зубов, щоб відлітало і ми знали всі цифри, всі кількості людей, категорії людей і так далі, так далі. Буду дуже вдячний, якщо ми в цьому питанні всі разом сядемо розберемося і зробимо такий аудит цього питання.

Дуже дякую.

ВЕРЕЩУК І.А. Все ви дуже правильно кажете. Я вам дякую, що ви це питання підняли, бо я його теж піднімаю не публічно, але всередині в Кабінеті Міністрів я так само ставлю питання, як і ви, які виплати? Бо наше міністерство жодних виплат на тимчасово окупованих територіях не

здійснює, це виключно Міністерство соціальної політики, які виплати, яким категоріям, як проходить верифікація? До прикладу ДБСТ, будинки сімейного типу, прийомні сім'ї, опікуни. Ми не маємо впливу на цих людей, вони давно вже взяли російські паспорти, отримують виплати там, а ми далі продовжуємо десятки мільйонів в місяць. Те, що мені вдалося вибити, від Мінсоц, бо це теж дуже важко вдається 46 мільйонів в минулому році було по місяцю, що ми виплачували на тимчасово окуповані території прийомним сім'ям, ДБСТ і іншим. Також...

ТКАЧЕНКО М.М. Це тільки по одній категорії?

ВЕРЕЩУК І.А. Так, це одна категорія.

Також, що мене обурило і я про це говорила, і буду говорити, ми платимо субсидії, тобто ми не надаємо комунальні послуги, а субсидії платимо. І я запитала у міністра соціальної політики чи ми розуміємо, що ми робимо? Якщо ви не надаємо комунальні послуги, то як ми можемо платити субсидію людям, нащо ми їм платимо, ми субсидуємо Російську Федерацію? Наразі це дійсно гостре питання. Я написала доповідню на Прем'єр-міністра, попросила, щоб вплинув на Міністерство соціальної політики, бо це рано чи пізно стане відомо. Я не кажу, що нам треба припинити виплати. Наприклад, пенсіонери, ми ж знаємо, пройшли ідентифікацію, треба платити і продовжувати, бо не всі можуть виїхати і це правда, лише один коридор. Але верифікацію виплат і розуміти кому ми платимо – це точно треба зробити.

Я з вашого дозволу тоді надам доручення відповідне, ми зберемо таку інформацію і буду вдячна, якщо ми офлайн сядемо і обговоримо це питання. Добре?

ТКАЧЕНКО М.М. Супер. Дякую. Буду просити комітет підтримати цю зустріч.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Підтримую.

Сергій В'ячеславович, будь ласка, до слова.

КОЗИР С.В. Дякую, Андрій Вікторович. Дякую, колеги. Я теж доповнити те питання, що казав Максим Миколайович, тому що Ірина Андріївна може від'єднатися до питання "Різне".

Тобто, по-перше, Андрій Вікторович, дуже вам дякую за вашу позицію і за ту критику, яку ви висловили в сторону Кабміну. Ми розуміємо, що стосується нашого комітету, це здебільшого зводиться там до одного, двох міністерств. І на сьогоднішній день саме прийняття цієї постанови, яка обмежила виплати нашим переселенцям, щоб ви розуміли, це майже в три рази зменшилися виплати. Але це питання перше, яке потрібно ідентифікувати і зрозуміти логіку взагалі цих речей, тому що вона для мене якось незрозуміла. А по-друге, там визначена категорія громадян, які в принципі автоматично повинні були отримати ці кошти, це інваліди I і II групи, і інші. Але вони сьогодні їх не отримують.

І я пропоную в рамках там здійснення контролю функції нашого комітету, я думаю, там з секретаріатом давайте подумаємо, давайте зберемося, заслухаємо Міністерство соціальної політики, взагалі Кабмін. Тому що, вибачте, коли люди... От ми були на вихідних там, я, Максим Ткаченко, Руслан Горбенко, там колега з оборонного комітету Федієнко, ми їздили до наших військових. Але ми витрачаємо час і постійно зустрічаємося з нашими переселенцями, вони готові нас розірвати, повірте, розірвати, тому що логіку речей цих вони не розуміють. Чому я інвалід II групи, каже, у лютому отримував, а в березні мені не виплатили, хоча я входжу в цю постанову? Але чомусь, мабуть, потрібно пройти якусь ідентифікацію, щось інше. Потрібно зрозуміти, це іде корінь зла з міністерства або там з ЦНАПів, Департаменту соціального розвитку. Тобто потрібно якось це наладити, тому

що люди вони ж не розбираються, хто там в ЦНАП головний. Вони кажуть, Президент пообіцяв раз, тобто ми цим підставляємо Президента. По-друге. Депутати, ви цього не зробили. Два. Все. Більше вони не знають. Вони не знають Жолнович, вони не знають Марчак. Все інше їм, вибачте, просто по барабану.

Тому давайте подумаємо в рамках роботи нашого комітету. Дійсно наш комітет на сьогоднішній день після військового, я думаю, один із найголовніших, права людей, в принципі, у військовому стані дуже він такий межує з порушенням і тою необхідністю, яка потрібна у військовий час, але вибачте, потрібно і захищати наших людей, якщо вони цього не будуть відчувати, повірте, вони завтра всі будуть отримувати російські паспорти і будуть з того боку приходити до нас зі зброєю.

Дякую.

ВЕРЕЩУК І.А. Дякую.

Якщо можна, я відрефлекую, колеги. Я абсолютно підтримую терміновий перегляд 332 постанови в частині збільшення категорій громадян, які мають право на виплати. Абсолютно сприймається критика щодо інвалідності людей, які мають вже право і його не можуть реалізувати. Ми побачили за результатами березня-квітня по виплатах, що 57 мільярдів, які закладено 57,8 мільярда, які закладено на 2024 рік на виплати власне ВПО, достатньо для того, щоб зараз збільшити категорії, бо 2,5 мільйона отримували в минулому році. Зараз по факту ледь мільйон назбирали, хто отримує виплати. Тобто це показує, що дуже різкий спад виплат. І ми можемо сісти і спокійно проаналізувати навіть тих 9 тисяч 444, так, цей поріг, який був, його треба підняти і можна підняти до 14 тисяч, тобто два прожиткових мінімуми. Інші категорії, я з вами абсолютно погоджуюсь, що це неприпустимо, і кошти є. Ми бачимо, що за квітень – це лише 1,7 мільярда, коли можна було би витратити до 4-х. Тобто ми можемо це

зробити. Я готова скликати таку нараду. Буду вдячна, якщо комітет підключиться. Тому що нам треба буде переконати Міністерство соціальної політики, звичайно, бо вони є основними, вони ці виплати здійснюють і ведуть реєстр. Тому все, що від мене, я готова.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Сергій В'ячеславович, продовжуємо.

КОЗИР С.В. Да, Андрій Вікторович, хочу ще додати. Це можна зробити в об'єднане засідання. У нас є тимчасова спеціальна комісія, де там є колеги не тільки з нашого комітету, а є колеги з інших комітетів, які в тому числі це можуть підтримати.

По-друге, хочу донести колегам, що окрім невиклати 2-3 тисяч гривень, вони зараз також практикують невиклати пенсій. Тобто людина там, окей, якщо вона там не пройшла ідентифікацію, це зрозуміла річ, але просто під шумок відключають, не платять. Тобто потрібно зрозуміти цю логіку, дуже важко, я не знаю, у них там що, збільшилась пропускна спроможність цих соціальних служб? Тобто така навала людей, такий негатив і просто валиться, повірте мені, це дуже страшно, це дуже страшно, колеги, повірте.

Я був в минулому місяці в Кривому Розі, 65 людей, які до мене підійшли, це в основному мамочки з дітьми, вони просто готові були просто розірвати всіх. Я не бачив, що хтось з Кабміну їздив, зокрема, Ірина Андріївна їздить, а Мінсоц, я не бачив жодного разу, щоб вона спілкувалася з людьми. Нехай вийдуть до людей і почують, що про них думають.

Дякую. Вибачте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що ми відпрацюємо це питання і будемо його брати до уваги.

Неллі Іллівна, будь ласка.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Доброго дня. Дякую, Андрію Вікторовичу, за надане слово. Власне, в мене дуже коротке уточнююче питання.

Ми вже поговорили багато про відмови і скільки разів, да, можна подавати, ще і ще. Але питання моє полягає в тому, чи тільки ненадання документів є відмовою для надання цього статусу, чи, власне, є якісь все ж таки інші прецеденти саме на практиці?

Дякую.

ВЕРЕЩУК І.А. Якщо можна, пані Наталя відразу, ну, щоб на практиці, так.

БАБІЙЧУК Н.М. На практиці, можу вам сказати, що бували випадки, коли у Служби безпеки була інформація, що людина працювала на стороні там країни-агресора, це відмова. Або ще якісь нюанси, які є у СБУ дані, що як би тут є питання...

ЯКОВЛЄВА Н.І. А ці дані письмово фіксуються в протоколі? Тобто це не просто слова, так?

БАБІЙЧУК Н.М. Так, ми фіксуємо це в протоколі, так, бували такі випадки. Але у переважній більшості, тобто орієнтуємося на те, що подала людина, й інформація, яка є у членів комісії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Руслан Олександрович, будь ласка.

ГОРБЕНКО Р.О. Дякую, Андрій Вікторович, за надане слово.

Таке питання щодо поранених цивільних. От я почув, що вам потрібно виплатити допомогу там за 2023 рік, тому що там, точніше за 2022 рік, чи за 2023 рік, де у вас залишилися борги. А 5705 звернень ви не розглядаєте тому що грошей немає, чи чого комісія чекає? Це перше питання.

Друге питання. Наприклад, а якщо, ну я думаю, такі випадки непоодинокі, а якщо кормилець зараз, цивільна особа, перебуває в полоні і родина вимушена була покинути, тому що теж була в небезпеці, покинула окуповану територію, переїхала в Україну. І вона звернулася до комісії, подала документи, щоб, ми ж розуміємо, що ВПО, які переїжджають з окупованих територій, якщо розглядати такий нюанс, що це от просто біжать, то це взагалі люди без нічого. Чи комісія розглядає такі випадки, чи дає вона 55-ту справку? І тут питання, чи знову ви чекаєте, коли ви виплатите борги за 2022 рік чи за 2023, а потім будете розглядати от такі? Я думаю ще раз, що це непоодинокі випадки, от справи таких родин, які дійсно потребують усі допомоги.

Дякую.

ВЕРЕЩУК І.А. Дякую.

Дивіться, пане Руслане, ми не чекаємо, якщо люди звертаються і їм не вистачає документів, до прикладу паспортних, дійсно, виїхали з ТОТ, немає паспортів. Ми, в інтересах цих людей, звертаємося до ДМС самотужки, ми пишемо до них листа, за моїм підписом і беремо паспортні дані, навіть не сам виготовлений паспорт. Поки людина чекає – це місяць, два, три, а їй треба за щось жити. А ми беремо витяг з ДМС і цього достатньо, щоби подати документи на розгляд.

І так само по інших документах, якщо людина звертається і каже, дивіться, я сам на ТОТ, ледь виїхав, чоловік в полоні, чи сама, допоможіть з документами. То ми це робимо, ми уповноважені і до НІБ звертаємося, і до військових частин, 55-та довідка – це є. І вони не чекають оцієї черговості,

що 2022, а потім 2023, ні-ні-ні. Вони включаються в наказ, от вони звернулися, їм треба і ми їх включаємо.

А чому 5 тисяч? Тому що, от зараз пані Наталя сказала, 1300 наприклад, не звернулися за виплатами. Тобто факт встановлений є, бо їх звільнили офіційно, нам ГУР надали списки і ми встановлюємо факт, якщо не було по комусь факту. Але звернення, бо це обов'язкове звернення за законом, заяви на виплату не було. І ми от шукаємо їх, дзвоними і кажемо, ви до нас не звернулись, бо ви не знаєте, що можна отримати виплату. Ви не звернулись, бо ви чогось не можете подати, і от в такий спосіб ми їх шукаємо і просимо, щоб вони звернулись ГУР це робить... Ну, не ГУР, Координаційний штаб. Я знаю працівники пана Лубінця це роблять, рекомендують звернутися до комісії, і допомагають з документами, і ми неодноразово беремо, дзвонять нам, передають людину з документами і ми виплачуємо.

Тому це така кропітка робота. Люди дійсно деколи не знають, вони дійсно в цій біді не розуміють, що їм треба робити. І тут треба сказати, дякую і Координаційному штабу, і Уповноваженому, і особливо його команді, вони працюють і це величезна допомога.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ГОРБЕНКО Р.О. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми наближаємося до голосування. Хочу зазначити наступне. Военний стан – це період, коли держава повинна діяти максимально ефективно і дуже швидко реагувати на нові виклики. Факти позбавлення особистої свободи напряму пов'язані зі збройною агресією Російської Федерації проти України. Тобто це не якесь другорядне питання, яке може зачекати поки скінчиться війна там приміром, це питання,

яке прямо зараз є надзвичайно актуальним. Тому вважаю, що органи виконавчої влади мають серйозніше підходити до виконання норм законів України, зокрема, Закону України "Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей. Якщо є якісь законодавчі перешкоди для виконання закону, будь ласка, давайте будемо вирішувати їх разом. Але, на моє переконання, це має бути швидко і по суті.

Законопроект реєстраційний номер 11122, який наш комітет сьогодні розглядав, фактично є технічним і неприйняття технічних норм не потрібно витрачати півтора року часу. Це саме стосується підзаконних нормативно-правових актів і питання чому саме тільки сьогодні ми дізнаємося, що є проблеми, що проект внесення змін до постанови, який врегульовує це питання забезпечення відповідних осіб тимчасовим житлом, кудись направили і невідомо коли він буде прийнятий. Всі підзаконні акти, я так думаю, повинні були бути прийняті до моменту набрання законом чинності – це природно, в моєму розумінні.

З приводу пропозицій, які Мінінтеграції нам надіслало, здається, що ці пропозиції формувалися для того, щоб надати пропозиції, а не для того, щоб вони реально могли... були взяті в роботу. Наприклад, пропозиція звучить... яка звучить наступним чином. Законом передбачити державні гарантії щодо виплат заборгованості державної грошової допомоги. Або пропозиція внести зміни до закону щодо визначення кола осіб. Якщо у вас є проблеми при реалізації закону і ви з ними чітко стикаєтеся на практиці, то надайте конкретні, абсолютно конкретні пропозиції, обґрунтуйте кожен норму, яку ви пропонуєте, чому саме так, а не інакше, і викладіть її в потрібному вигляді у проекті порівняльної таблиці.

Отримавши такі пропозиції, ми зможемо дуже швидко опрацювати кожен норму і відразу зареєструвати, у разі потреби, відповідний законопроект. Це дійсно, в моєму розумінні, буде дієво. Тож очікуємо від

вас пропозицій щодо змін до закону з конкретним обґрунтуванням щодо їх внесення.

Шановні колеги... Ну, це моя думка. Шановні колеги, з урахуванням, щоб не гаяти час, з урахуванням всього зазначеного ставлю на голосування наступне рішення комітету.

Перше. Інформацію Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України про стан виконання положень Закону України "Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їх сімей", взяти до відома.

Друге. Звернутися до Кабінету Міністрів України з вимогою негайно привести свої підзаконні нормативні правові акти у відповідність до положень Закону України "Про соціальний і правовий статус осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей".

Третє. Рекомендувати Міністерству з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України надати до комітету обґрунтовані пропозиції щодо внесення змін до законів України з приводу вдосконалення законодавства у сфері соціального і правового захисту осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, також членів їхніх сімей.

Прошу голосувати.

Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Анатолійович, дякую.

Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Джемільєв – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую, голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За, підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Ткаченко Максим – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, 11 осіб – за. Рішення прийнято.

Дякую Ірині Андріївні за активну участь у засіданні комітету і представнику також Мінрега пані Наталя теж дякую за кваліфіковані відповіді. На все добре, до нових зустрічей.

ВЕРЕЩУК І.А. Дякую, колеги.

БАБІЙЧУК Н.М. Дякуємо, дякуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, на все добре.

Шановні колеги, переходимо до четвертого питання: про спеціальну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини "Про стан справ щодо недопущення в Україні катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання в 2023 році".

Шановні колеги, на жаль, Дмитро Валерійович з поважних причин не встигає приєднатися до нас, – наскільки мені відомо, засідання РНБО за його участю, – і представити він, звичайно ж, не може особисто свою доповідь. Він вибачився та просить щоб як виняток, як виняток цю доповідь представив його представник з профільного питання. Сподіваюся, що ви не будете заперечувати, бо саме він, я так розумію, і готував цю спеціальну доповідь. Тож будемо переходити до розгляду.

Одинадцятого квітня 2024 року до Верховної Ради України надійшла спеціальна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини "Про стан щодо недопущення в Україні катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання в 2023 році". Дуже приємно, що Дмитро Валерійович прислухається до наших з вами рекомендацій, адже при розгляді попередньої такої доповіді ми рекомендуємо йому подавати її не в кінці року, а на початку. Також комітет акцентував увагу на необхідності дотриматися вимоги Закону України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини" щодо назви спеціальної доповіді і, як бачимо, це зауваження також було враховано.

Колеги, текст доповіді вам був попередньо надісланий до ознайомлення... для ознайомлення і для більш детального її представлення запрошую до слова представника Уповноваженого з прав людини в місцях несвободи Віталія Нікуліна. Пане Віталій, прошу вас до слова.

НІКУЛІН В.А. Дуже дякую, Андрій Вікторович.

Вітаю всіх учасників сьогоднішнього заходу, членів комітету, присутніх! Так, за дорученням Уповноваженого Дмитра Лубінця представляю спеціальну доповідь "Про стан справ щодо недопущення в Україні катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання за 2023 рік". Ця

спеціальна доповідь була підготовлена Уповноваженим на виконання умови профільного закону та Факультативного протоколу до Конвенції ООН проти катувань.

Відповідно до вимог чинного законодавства, ця спеціальна доповідь була надіслана Президенту України, Верховній Раді України та Кабінету Міністрів з додержанням вимог законодавства України про інформацію.

Я прошу вивести нашу презентацію шановним народним депутатам. Скажіть, будь ласка, видно?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Видно-видно.

НІКУЛІН В.А. Дякую. Відповідно вказана спеціальна доповідь містить 8 розділів і охоплює інформацію про порушення основоположних прав і свобод людини в місцях несвободи сфер правового регулювання Міністерства юстиції України, МВС, Міноборони, МОЗ України, Мінсоцполітики, а також порушення прав людини під час здійснення правосуддя, а також проблеми з забезпечення прав людини і громадянина в закладах недержавної форми власності, приватні геріатричні заклади. Цією доповіддю ми використали інформацію, яка була отримана і зібрана нами під час здійснення відвідування національного превентивного механізму. А також ми отримували інформацію від міністерств і інших центральних органів виконавчої влади та обласних військових адміністрацій.

Якщо ми говоримо про перший розділ, то ми його присвятили питанню додержанню конституційних прав і свобод людини у місцях несвободи під час дії правового режиму воєнного стану. Хочу сказати, що протягом 2023 року ми здійснили 538 відвідувань місць несвободи, що набагато більше, а саме на 190 візитів більше ніж за аналогічний період з 2022 року.

На діаграмі ви бачите заклад, який ми відвідували відповідно до підпорядкування заклади Мінсоцполітики, МОЗУ і інші. Тобто, якщо ми

говоримо про абсолютні цифри, то закладів Мінсоцполітики ми відвідали 139, Міністерства юстиції - 117, МОЗ України – 34. Тобто намагалися приділяти свою увагу всьому спектру, скажімо так, місць несвободи, які існують в Україні. Звісно, що майже за результатами кожного відвідування ми виявляли порушення прав людини, відповідно оформлювали результати відвідувань і направляли для виконання відповідні рекомендації. При виявленні таких найбільш кричущих порушень прав людини Уповноваженим готувалися подання і тільки по напрямку національного превентивного механізму за минулий рік внесено 140 подань до органів державної влади, органів місцевого самоврядування.

Хочу сказати, що за аналогічний період 2022 року було всього 15 таких подань. Тобто ми значно посилили цей напрямок нашої роботи. Також хочу акцентувати, що результатами цих подань було притягнення до відповідальності 55 службових осіб. На нашу думку, ця кількість має бути набагато більша. Але маємо тенденцію, що особи, які вчинили такі порушення не дуже бажають притягувати до відповідальності винних осіб. Також окремо хочу акцентувати, що протягом 2023 року за реагуванням уповноваженого було відкрито 26 кримінальних проваджень. Станом на сьогодні низка цих проваджень розслідується, і, на жаль, деякі провадження закриті.

За результатами вивчення узагальненої щоденної інформації, яка надходить з центрального апарату Державної кримінально-виконавчої служби нами було ініційовано проведення 22 службових розслідувань за фактами самогубства, нанесення тілесних ушкоджень. А от за результатами цих службових розслідувань 62 особи було притягнуто до дисциплінарної відповідальності.

Якщо ми говоримо про основні напрями роботи національного превентивного механізму в 2023 році, то це відвідування установ систем Міністерства юстиції України. Звісно, воно завжди було, є і буде одним з

найбільш актуальним. З огляду на широкий спектр прав, який має забезпечувати адміністрація (*Не чути*) значне наповнення цих установ та тривалого часу перебування у них отримуваних осіб. Також ми приділяли тут окрему увагу питанню дотримання прав військовополонених задля виконання міжнародних зобов'язань України за Женевською конвенцією.

Одним з основних напрямків було відвідування закладу соціального захисту недержавної форми власності – це так звані приватні геріатричні заклади, в яких також достатньо часто виявляються порушення прав людини, хоча за це вони платять кошти. Але закритість й ізольованість таких приватних пансіонатів приводить до безпорадності отримуваних осіб і порушення їхніх прав.

Одним з напрямів нашої діяльності було забезпечення прав осіб у спеціальних закладах з надання психіатричної допомоги, в яких також, на жаль, наразі є багато наших військовослужбовців. Ми їх відвідували із залученням лікарів психіатрів. Під час відбудовувань досліджували умови перебування пацієнтів, до яких застосовується примусова госпіталізація та примусові заходи медичного характеру.

Окремий напрямок співпраці – це наша взаємодія з міжнародними організаціями, а зокрема з підкомітетом ООН з недопущення катувань, з Комітетом проти катувань Ради Європи. Також нами були проведені зустрічі з Еліс Едвардс, це співдоповідач ООН проти катувань, яка відобразила в своїй доповіді ті звірства і нелюдське поводження, які відбуваються в Україні, за що ми їй також були дуже вдячні. Також брали участь у відповідних конференціях з питань попередження катувань і заходах, організованих ОБСЄ.

І окремий напрямок дуже важливий – це співпраця з громадським та благодійними організаціями. Взагалі національний превентивний механізм в Україні не може існувати без залучення громадських моніторингових відвідувань. Станом на сьогодні, до речі, ще за 2023 рік Уповноваженим було

видано 177 доручень таким громадським моніторам, проводили спільні заходи з громадськими організаціями, навчальні тренінги. Також при Уповноваженому... *(Не чути)* з питань реалізації національного превентивного механізму як консультативно-дорадчий орган, де обговорюються найбільш важливі питання, які стосуються діяльності цього напрямку.

Щодо впливу збройної агресії проти України на осіб, які перебувають у місцях несвободи, хочу сказати дуже коротко, що низка місць несвободи зазнала руйнування. Низці закладів довелося здійснити релокацію. Хочу сказати, що за інформацією Нацсоцсервісною службою було евакуйовано 41 інтернатний заклад і 4 тисячі 595 підопічних було релоковано в межах України або за кордон. Також в ході відвідувань ми приділяємо окрему увагу наявності укриттів, їх планової наповнюваності, проведення навчань, наявність чинних актів оцінення стану готовності захисних споруд. На жаль, далеко не завжди укриття наявні в місцях несвободи. Якщо ми говоримо про конкретні місця несвободи системи Міністерства юстиції, то 117 відвідувань місць несвободи здійснили протягом 2023 року кількість системи ДКВС. Ви можете бачити на своїх екранах найбільш поширені порушення прав і свобод людини. Знаєте, тенденція іде до того, що, на жаль, адміністрації і керівництво Державної кримінально-виконавчої служби не бажає притягувати винних осіб до відповідальності, а службове розслідування здебільшого здійснюється формально.

Можете побачити на слайді, на фотокартці приклад порушення права людей засуджених на працю та захист від експлуатації. При Диканівській виправній колонії номер 12 в ході наших відвідувань було встановлено, що діє ливарний цех і особи отримують дуже серйозні опіки на такому виробництві. Щоб ви розуміли, люди працювали без спецодягу в звичайних синтетичних футболках, які просто прилипали до їх тіл. І за результатами цих виявлених порушень уповноваженим було направлено подання.

Відповідно цей ливарний цех станом на сьогодні припинив свою взагалі діяльність і все устаткування було вивезено з території установ. Якщо ми говоримо про діяльність державної...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Віталій, це голова, будь ласка, узагальніть. Ми ж все це бачили, ви ж нам надіслали. Будь ласка, щоб ми перейшли до запитань скоріше.

НІКУЛІН В.А. Добре. Добре. Дякую. Розумію.

Тоді хочу сказати вам окремо про виконання рекомендацій. Виконання рекомендацій за результатами минулорічної спеціальної доповіді було виконано лише на 11 відсотків і в стадії виконання знаходиться 45 відсотків виконання рекомендацій. Скажу так, що спілкувавшись з колегами іноземних національних превентивних механізмів – це є одна велика проблема для всіх НПМ світу. Тому закликаю наші органи влади, які дотичні до виконання рекомендацій більш активно реагувати на ці вимоги і вашої підтримки щодо виконання рекомендацій уповноваженого в цій частині. Частина рекомендацій, які є актуальними, які не були виконані, ми перенесли в спеціальну доповідь за 2023 рік. І, резюмуючи, хочу подякувати вам, шановні народні депутати, за підтримку Офісу омбудсмена України і запевнити, що міжнародні зобов'язання України щодо Конвенції ООН проти катувань виконуються в повному обсязі в частині реалізації національного превентивного механізму.

Я вам дуже дякую за увагу. І якщо є запитання, то залюбки...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пане Віталій, виключайте, будь ласка, презентацію, бо у мене вона на весь екран. Дякую. Дякую.

Шановні колеги, мені здається, що ця спеціальна доповідь підготовлена якісно. У мене сьогодні немає зауважень до самої доповіді, але маю кілька запитань з приводу виконання уповноваженим функцій національного превентивного механізму. У доповіді зазначається, що уповноважений активно залучає до виконання функцій національного превентивного механізму представників громадських організацій, надаючи їм доручення для здійснення моніторингових візитів до різних типів міст несвободи.

Яким чином здійснюється відбір цих громадських організацій, з якими я, як розумію, укладаються певні угоди? І чи приходять їхні представники і відповідно проходять, навчаються чи ні вони перед тим, як відвідати ці місця несвободи? Адже для здійснення моніторингу самого потрібно мати відповідні знання законодавства, знати стандарти і належного поводження в місцях несвободи, мати навички щодо техніки спілкування з особами, які перебувають в таких закладах.

Поясніть, будь ласка, пане Віталію, якщо є можливість.

НІКУЛІН В.А. Дуже дякую, Андрій Вікторович, за ваше запитання, воно дійсно дуже важливе.

Я хочу сказати, що так, перед тим як Уповноважений приймає рішення про видачу доручення, проходить, скажемо так, певна процедура.

По-перше, ми здебільшого відбираємо осіб, які вже мають такий чи інакший досвід взаємодії з місцями несвободи.

А, по-друге, у нас є розроблений, за підтримки Офісу Ради Європи, базовий тренінг монітору національного превентивного механізму, який обов'язково проходять всі кандидати в монітори.

Після цього ми розглядаємо кожну кандидатуру на засіданні Консультативної ради з питань реалізації національного превентивного механізму, де обговорюємо кожного кандидата. І якщо є якась інформація,

яка може допомогти нам рекомендувати або не рекомендувати Уповноваженого дати доручення, то ми відповідно обговорюємо.

Я хочу сказати, що деякі монітори у нас є дуже фахові. І Уповноваженим було прийнято рішення щодо запровадження такого пілотного проекту, який має назву "Регіональна група національного превентивного механізму", де Уповноважений надавав спеціальні доручення для відвідування місць несвободи, без залучення працівників Секретаріату Уповноваженого. Це лише повторні візити і лише в заклади соціального напрямку, але вони показують свою ефективність і таким чином ми маємо можливість розширити можливості національного превентивного механізму в Україні.

Резюмуючи, хочу сказати, що, дійсно, до видачі доручень і після видачі доручень обов'язково проводиться навчання. І, як я вже акцентував в своїй доповіді, із залученням громадських організацій спеціалізовані такі проводяться навчання. І спеціалізовані в тому числі ми, наприклад, проводили по питаннях психіатрії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ще одне запитання, загального характеру. Як ви оцінюєте, чи є якісь позитивні зміни у порівнянні з попередніми роками у напрямку дотримання прав осіб, які перебувають в установах виконання покарань?

НІКУЛІН В.А. Дякую за питання.

Ви знаєте, якщо ми говоримо саме про установи виконання покарань, то великого прогресу, на жаль, ми не помічаємо. У нас є величезна проблема... там широкий спектр проблем, але величезна проблема в тому, що, на жаль, оптимізація установ, тобто їх ліквідація і консервація, здійснюється за не зрозумілою для нас... *(Не чути)*

У нас є величезна проблема такого системного порушення: недотримання норми площі на одну особу в колонії. У нас є цілий, вибачте, букет рішень Європейського суду з прав людини, які говорять про ці порушення. І говорить уряд України, що їх необхідно якось міняти, ну, міняти систему і змінювати підхід. Але станом на сьогодні у нас замість того, щоб розселити цих людей, у нас ліквідуються, консервуються установи, причому чомусь в центрі міста або ті установи, де нещодавно проводились ремонтні роботи, наприклад Бучанська колонія.

Загалом хочу сказати, що жорстокого саме поводження в установах виконання покарань стало, на нашу думку, менше, але вони мають місце, і більше вони пов'язані з неформальною тюремною ієрархією, тобто від адміністрацій установ жорстокого поводження стало менше випадків. А от щось треба нам робити спільно з ДКВС, спільно з шановними народними депутатами в частині неформальної тюремної ієрархії, якщо ми говоримо про жорстоке поводження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Костянтин Іванович, будь ласка.

КАСАЙ К.І. Дякую, пане Віталій, за вашу доповідь і за вашу роботу. Дійсно, робота пророблена колосальна і дякую за те, що ви долучаєте і мене, і моїх помічників до цієї роботи.

Хотів би, дійсно, підтвердити колегам, що питання розміщення, питанні площі – це проблемне питання номер один, і підтримую в цьому пана Нікуліна. Дійсно, незрозуміло, чому так відбувається, і в нас, дійсно, багато колоній, які можна не відновлювати, а, дійсно, просто не закривати і зробити більш-менш комфортні умови для засуджених осіб, і це питання буде знято, а так як я розумію, що воно майже в кожній колонії, коли приїжджає представник уповноваженого або ж мої помічники, це питання

номер один. І от, будь ласка, ми з вами отримуємо цю непотрібну нікому статистику. Це перше.

Друге. Що стосується виконання рекомендацій уповноваженого, тут, дивіться, вже ми кожен раз, коли нам представляють доповідь, ми говоримо про те, що відсоток маленький. Але тут, мабуть, потрібно звернутися до представника уповноваженого і, дійсно, цей моніторинг треба робити не один раз на рік, так як от, дивіться, сьогодні ми з колегами проголосували вже закон, який був рекомендований Міністерству юстиції і не тільки йому, і от по великому рахунку ми сьогодні не виконали до кінця цю рекомендацію, так як ще закон не прийнятий в цілому і не підписаний Президентом, і не вступив в дію, але він, мабуть, знаходиться в статусі, у процесі виконання.

І от я розумію, що дуже багато, дуже багато тих рекомендацій, які були надані уповноваженим за 2020-2023 роки, я так думаю, що дуже багато їх, вони в процесі виконання, от так само як сьогодні цей, що ми прийняли. То, можливо, нам потрібно робити там якийсь зріз виконання, хай раз на пів року, раз на квартал, і ми будемо знати більш чіткішу статистику у плані виконання рекомендацій. Тому що тенденція, ну, реально інституція працює ефективно, я так вважаю, і хай не на сто відсотків своєї потужності, але статистика виконання – 11 відсотків, вона ні про що. Ми починали, Дмитро Валерійович коли прийшов на посаду, якщо я не помиляюсь, там відсоток виконання був 15 відсотків. Я думаю, що це не зовсім відповідає дійсності, і потрібно більш чіткіше ставитися до статистики. Я розумію, що це питання просто сухої статистики, але, вважаючи те, що дійсно ви працюєте - ну, я це бачу, - то хотілось би, щоб і всі колеги, які не дотичні до цього питання, вони це теж розуміли. Ну, відповідно, і щоб це розуміла зала, коли буде ця доповідь представлятися у Верховній Раді.

Ще раз дякую за роботу. І прошу колег долучатися до співпраці. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Костянтин Іванович. Оце ж була ваша думка, це не було запитання?

КАСАЙ К.І. Це не моя думка, це мої побажання. У мене запитань, в принципі, немає. Ми все вирішуємо в робочому порядку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тож рухаємося далі. Колеги, перед голосуванням нагадую, що, виходячи з положень статті 18 Закону України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини" та статті 232.3 Регламенту Верховної Ради України за результатами розгляду спеціальної доповіді уповноваженого ми зобов'язані зареєструвати проект постанови, який вам усім заздалегідь ми вже розіслали. Тож керуючись положенням статті 232.3 Регламенту Верховної Ради України статтею 18, 19.1 Закону України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини" пункту 1 частини першої статті 15 та пункту 4 частини першої статті 25 Закону України "Про комітети Верховної Ради України" ставлю на голосування наступне рішення комітету.

Перше. Взяти до відома спеціальну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан справ щодо недопущення в Україні катувань та інших жорстоких нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання в 2023 році.

Друге. Рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного одинадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання питання про розгляд спеціальної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини "Про стан справ щодо недопущення в Україні катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання в 2023 році".

Третє. Внести на розгляд Верховної Ради України проект Постанови Верховної Ради України про спеціальну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини "Про стан справ щодо недопущення в Україні катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання в 2023 році" та рекомендувати Верховній Раді України за наслідками розгляду прийняти її в цілому.

Четверте. Під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України виступаючим від комітету з цього питання визначити народного депутата України голову Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Задорожного Андрія Вікторовича.

Прошу визначатися.

Задорожний – за.

Юрій Анатолійович.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Я підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Джемілев Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую і голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кузнецов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковлева Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, 10 осіб – за. Рішення прийнято.

Дякую заступнику Уповноваженого пану Нікуліну за участь і презентацію. На все добре.

Колеги, чи є у когось інформація, якою б ви хотіли б поділитися з народними депутатами членами комітету, у розділі "Різне".

Дякую.

Шановні народні депутати, на цьому порядок денний вичерпано, всім дякую, засідання оголошую закритим. На все добре.